

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració: CANUDA, 14, Pral.

Les "nostres classes productores"

RESSONEN encara dins les nostres orelles, les paraules pronunciades pels oradors que prengueren part en el miting de la «Dia-da de la Llengua Catalana». Afirmacions d'alta catalanitat allà es feren i exortacions de profunda patriotisme a la gent que escoltava varen dirigir-se; tots aquells parlaments foren eloqüents, tots foren raonats, tots foren bonics... Hi abundà el lirisme, hi florí la retòrica; hi hagué sinceritat i es blasma, cruament, als qui, abandonant la parla nostra, al *conreu* d'una altra parla se dediquen. Els oradors tingueren frases justes: el públic amb ells va compenetrar-se, però va parlar un representant de les *nostres classes productores* i el públic que havia aplaudit a tots els oradors que amb to de censura s'ocupaven d'aquells industrials, d'aquells comerciants catalans que es donen vergonya de mostrar davant de tothom que són industrials i comerciants de Catalunya, també va aplaudir les sofisticades paraules d'un senyor *productor* (?) representant del *Fomento del Trabajo Nacional* que, per fer més *honor* a la llengua catalana, ostenta en castellà la seva denominació social.

Verament ens feia pena sentir les capcioses elocubracions oratòries d'aquell pobre senyor *productor*. Ells, els que aquell senyor representava, per una feblesa col·lectiva, emanada d'un prejudici d'educació, és cert que no actuen en català i es valen, encara, per a les seves relacions comercials, àdhuc per l'interior de la nostra terra, de la llengua castellana, però ells poden vanter-se d'haver treballat com ningú per l'enaltiment, per l'enriquiment de la parla catalana, puix, sense ells—oh, els magnànims potentats!—la nostra pobreta llengua estaria orfa del tecnicisme industrial tan ric, tan vast, tan català que posseeix ara. I això, la possessió per part de la llengua catalana d'aquest tecnicisme que es troba catalogat, ben catalanescent, en els diccionaris castellans, car si no fos així els homes de Castella en una parla estrangera—que vol dir en una llengua parlada a l'enlla de les fites geogràfiques de l'Estat—l'haurien de posseir, se deu ben bé a l'acció pels industrials, pels burgesos, pels *productors*, en pro de la nostra llengua realitzada.

Ah, si no haguessin sigut ells; ah, si ells per la indústria catalana no s'haguessin *sacriticat*! A hores d'ara, a ben segur, ja no existiria la parla catalana. Ells havien creat el tecnicisme industrial català; ells per a major plenitud i més gran riquesa del nostre verb,

hi havien incorporat les paraules *selfactina*, *cartutxera*, *escarbats*, *aranyes* i *aranyetes* i altres més, fins a prop de mil, només en un sol aspecte de la indústria catalana. El poble, la gent que de debò produeix perquè s'apliqui el qualificatiu de *productors* a qui d'ells mana i disposa i que si no'n disposen i manen més és perquè el nostre poble té entesa social i tot sovint se redreça, a aquest poble res se li deu. Ell és ignorant, ell sab, només, instintivament, fer anar màquines i de la catalanització del tecnicisme industrial res en sab. Són els grans industrials, els que saben que hi ha un poble català i un troç d'humanitat que el forma, perquè, en arribant el dissabte, li han de pagar els jornals, els que, potser des de les seves luxoses cambres i encara més des de les seves abundants taules, han enriquit el lèxic català amb un seguit de mots de tècnica industrial que sense ells—els grans, els exemplars patriotes—la llengua catalana se'n veuria orfa i en restaria, per tant empobrida i raquítica i miserable...

No, no! prou farsa. Cal que es digui, cal que es repeteixi. En el moviment català les *nostres classes productores* res hi han apor-

tat. Són ells, els que formen aquelles «classes productores» els descatalanitzadors dels nostres costums socials i polítics; són ells els que per misèria espiritual no fan ús de la nostra llengua ni en l'ordre públic ni en l'ordre privat i són ells, ningú més que ells, els causants de que certes ànimes desviades o perverses hagin volgut involucrar en la generositat del caràcter català un sentiment materialista i avar que el nostre poble està ben lluny de sentir, perquè el poble de Catalunya és franc i és noble i té sempre el cor obert per a totes les expansions, per a tots els altruïsmes, per a totes les bondats.

Les «classes productores» catalanes no tenen dret a parlar de res que al sentiment català afecti, fins que el moment de la seva contrició, de la seva regeneració arribi. Quan estiguin ben segurs i tots nosaltres també ho estiguem que en l'aspecte social com a homes aimants del poble català compleixin i en l'aspecte diguem-ne polític com a homes de Catalunya actuïn, allavors comencarem de creure en la noblesa i en la sinceritat de les seves paraules. Mentre així no sigui i l'amor al nostre poble i a les coses de Catalunya no les demostrin exercint accions delicadament catalanes i rebutjant la pràctica de procediments d'explotació sagnant i iniqua, podran vanter-se, ells, d'haver *creat* un tecnicisme industrial català, però podrem també, acusar-los, nosaltres, d'haver fomentat la descatalanització de la patria nostra.

Les «classes productores», al nostre entendre, res beneficiis per al poble català han produït encara. Avui per avui, hem de llançar la nostra acusació contra d'ells, i imposar-los la nostra condemna, perquè els creiem responsables directes de l'aixerreïment de l'esperit col·lectiu de Catalunya.

Que vagin posant traves, com ho ha fet la *Cámara de Comercio* a la nostra llengua, que vagin manifestant-se en castellà com ho fa el *Fomento del Trabajo Nacional* i que tots els seus components expremint tant com puguin l'esforç, les suors dels obrers catalans... Així, dins de Catalunya i fora d'ella se singularitzaran de tal faïç, que ja l'arribaran a interpretar l'esperit de la nostra terra, però serà l'esperit nociu, l'esperit malvat que els homes aimants dels benestars, de les lliberacions individuals i col·lectives haurem de condemnar i rebutjar iradament amb tots els sentiments del nostre cor i tota la força de la nostra ànima.

CATALANS:

ASSISTIU AL GRAN

MITING d'Afirmació Catalanista

que tindrà lloc demà, diumenge, dia 9,
a dos quarts de 11 del matí en el
TEATRE DEL BOSC (Gràcia)

ORADORS:

Josep Miquel, Pascual, Narcís Fuster, Ribera i Rovira, Roig i Pruna, Enric Forcada, Sansalvador, Bofill i Matas, Rodergas Calmell i Albert Bastardas.

Per abatre l'imperialisme

Els voluntaris catalans a França

HEM vist, en les notes precedents, com sentaven plaça, en els regiments de la legió estrangera, els catalans que eren a París o que allí s'aplegaven al saber l'admissió de voluntaris. Emperò a totarreu de França hi havia compatriotes nostres i arreu anaven alistant-se, i d'allí eren enviats als dipòsits d'ensenyament militar, a fi d'iniciar-los en l'art de fer la guerra, i allí es trobaven amb homes d'altres països — ibèrics, txecs, grecs, italians i americans amb preferència —, agrupant-se per nacionalitats; tots ells portaven a dintre l'esperit rebel i anti-imperialista que nia en les nacions que han sofert i alhora han encunat a llurs fills el deliri de llibertat. De la gent nostra pot ben dir-se que eren altament generosos, car ni la pau de l'Estat del qual formen part perillava ni ells anaven a assolir avantatges materials. Un d'aquests braus — Camil Campanyà — prou ens ho diu, en una de ses lletres: «... vui que sabeu el que batega al cor dels catalans que som aquí i de molts de nosaltres, més encara, enemics irreductibles de les armes, emperò que ara, per a vergonya de l'esclatant civilització, ens veiem amb elles a les mans, no solament per a defensar Bèlgica, Luxemburg i Serbia, nacions avui esclavitzades, sinó també mirant l'esdevinidor de Catalunya; car convicció aferrada és en tots nosaltres creure que, si el militarisme prussià és vençut, els finlandesos, polonesos, belgues, serbis i altres homes que formen nacions, grans per l'història i la cultura que han assolit, seran lliures; i els tornarem ço que'ls detenen, ço que, a la vida, constitueix l'ideal més gran, això és, la llibertat col·lectiva, i, després, l'anhel suprem: la llibertat individual... I ens batem pensant en Catalunya, en la llar, en la família... » Quan publiquem les lletres del malhaurat Ferrés-Costa, den J. Xercavins, den Joan Rodríguez — català de cor, si no de nom, com diu el mateix ben gentilment — i de tants altres, es veurà l'esperit que's respira entre aquells braus, que viuen i saben morir, com conta l'immortal Muntaner que sabien viure i morir nostres almogàvers; i es veurà, sobre tot, que la raça catalana no ha valgut de menys en res encara i que, a pesar dels polítics mercenaris que'ns destorben, hi ha saó per a tornar a ésser grans. A Tolosa, Narbona i Marsella, una munió de catalans que vivien en terra francesa i que hi tenien ofici, al veure en perill el país que'ls donava hostatge, s'allistaren als regiments de línia, al 44.º colonial, al 19.º de Dragons i altres que no val nomenar, que són del Roselló i han conquerit, ara, un nom d'epopeia. A Perpinyà, sobre tot, era on més atreïen l'atenció: no solament s'hi aplegaven els que tenien el treball a l'encontrada, sinó que hi venien de l'Empordà i d'altres comarques catalanes, fins de les més llunyanes: de Tortosa, de la conca de l'Ebre, del Priorat, de tots els indrets de Catalunya, es veïen homes que serenament s'allistaven; per cert, que del Montsant quasi no hi ha poble que no hi tingui algun fill seu: de Poboleda, de Falset, de Les Borges, del Lloà, de La Vilella Baixa; d'aquest últim lloc, hi ha un heroi, Aleix Solà, ferit en moments difícils per a la companyia en que servia i en quals circumstàncies demostrà ésser un brau lluitador. A Perpinyà, com deia, hi arribaven, molts dies, homes que havien fet llargues jornades a peu; de Figueres, una vegada, n'arribaren set; els perpinyanencs ho expliquen, amb llàgrimes d'agraïment, als de l'altra banda de les Muntanyes Regalades. Diàriament eren enviats als dipòsits d'instrucció i es formaven els batallons; el batalló A*** a Lió; el B*** a l'Avinyó; el C*** i el D*** a

Baiona, Tolosa i Avinyó; el segon regiment estranger a Orleans; i així es trobaven amics, molts, que feia anys no sabien ni on paraven; allí feien nova amistat, unes vegades amb homes que parlaven idiomes que no comprenien, altres amb gentls els verbs de les quals podien entendre's més fàcilment, com els rumans o els jueus de Salònica i Constantinoble domiciliats a París; entre ells hi havia excel·lents xicots que s'expressaven en el castellà antic, com Lombroso, Mirraü i Levy, que són bons companys per als voluntaris nostres. Per cert que a una població de França hi havia *toreros* i balladors espanyols que assistiren tots estranyats a la reunió a que se'ls convocà; i cap d'ells s'acostà més per allí, al saber del que's tractava. Els homes de la legió estrangera porten una granada al kepis, i el nombre del regiment, en panyo grana, al coll de la guerrera; molts porten pantaló de vellut fet a Terrassa i Sabadell; la faixa de reglament és curta, de color blau fosc i damunt hi porten el cinturó; els nostres usen faixes negres, blaves, o morades, enviades d'aquí, que'ls donen tantes voltes al còs, que exciten la curiositat dels francesos i dels *tirailleurs* argelins o negres, que s'estranyen al veure la lleugeresa amb que's faixen. Molts d'ells tenen berretines musques per cofar-se a l'hivern, no hi ha gorra d'abric que les iguali, tant és així, que molts anglesos i francesos del nord l'hivern passat usaren berretines; sobre tot els primers eren companyies senceres que'n duïen; naturalment, doncs, que'ls plau quan ne reben alguna de nostre país, puix allí són coses exòtiques. Per a portar el vi, usaven la bota de pell, i ara les usa tot l'exèrcit; ara, podran veure's xerricats tots els exèrcits aliats; els generals, molts d'ells del Migdia, alguns catalans de sang, curen de fer-los proveir d'aquestes petites comoditats. A Lió, molts catalans, alguns centenars, foren inclosos als regiments de marxa d'Àfrica; sobre tot els que havien sentat plaça a Marsella devien ésser destinats al Marroc, com abans de la guerra; més, els catalans digueren als oficials que'ls dirigien que havien vingut per a combatre als teutons, als devoradors de nacions, als que volen destruir les petites nacionalitats; que, si haguessin tingut vocació per a anar a conquerir el Marroc, haurien anat a servir al govern espanyol. Ells anaven a favor de

l'ideal de llibertat dels pobles, i per aquest ideal volien lluitar. Més tard foren enviats als Dardanel·ls, i des d'allí contemplaren aquell mar que un jorn fou nostre; aquelles viles, regades amb sang dels almogàvers; després anaren a Salònica i, d'allí, a combatre als búlgars i als grecs, uns i altres descendents dels que assassinaren a Roger de Flor i a molts de nostres oficials durant el convit tràgic d'Andrinòpolis... No podem resistir el desig d'esmentar els noms del caporal Josep Rectoret i del corneta Josep Millàs, ferits quan avançaven cap a Strumitza; pujant una muntanya, des de la qual dominaven als búlgars, a l'arribar al cim, foren tocats per les bales, i ara són a l'hospital d'Hieres — Var —, a la costa d'or francesa; més d'un centenar n'hi ha d'escampats per altres cases de curació de l'esmentada costa i a l'Algeria, i entre els que resten a Salònica hi ha encara homes valerosos — Figarola, Pinyol, Guinobà, Jarró, Bertràn, Lillb i Sencio — que són exemple de disciplina i serenitat, i per als quals demanem, a nostres amics catalanistes, que facin algun acte de germanor encoratjadora. El primer regiment és el que ha tingut més baixes; el segon va passar part de l'hivern a Craonne, i després se trobaren a Belfort els dos regiments companys. Els del primer, la primera vegada que sentiren tronar els canons fou a Marquises; plens de fang, travessaven un camp de remolatxes que esbiaixa el camí de ferre de Reims a Chalons, i al moment que passaven per damunt de la via espetegà molt aprop seu el 75, i com anaven desprevinguts i cregueren que tiraven els alemanys, s'ajupiren quasi tots, es plaçaren, que diuen ells, i un de Màlaga, que era allí al regiment, se posà a cridar com per a avisar-los, si no se n'havien enterat: «Compañeros... compañeros... ya zon ahí... » El capità S*** que parlava un xic el català i el castellà, li preguntà quin ofici tenia, si era nunci o *torero*, i ell contestà, dolorit per l'ofensa, dient «que tenia mucho oficio, meno zer el Nuncio ni torero ». I després, sempre deia que capità que li fes més gràcia que aquell no n'hi havia cap en tota la legió. Passava aquest fet la nit del 20 de Novembre; a les quatre de la matinada ja eren a les trinxeres, a P*** No's dormiren pas, car des de les trinxeres enemigues les metralladores funcionaven. Al fer-se de dia, per a entrenar-los, els feien anar a cercar llenya, aigua, a obrir trinxeres i caus on gorir-se. Els advertiren que no devien treure el cap sobre el nivell de terra; els de fóra eren a l'aguait; al principi, fins per camins profunds, anaven amb el cap cot. L'acostumar-s'hi fou cosa d'hores per a alguns, i de dos o tres dies per als que mai havien pensat en aquell terratrèmol de l'artilleria. Com els guaites enemigues eren a unes distàncies de 90 a 300 metres, s'entretenien caçant-los pel trau de l'aspillera, puix hi havia excel·lents tiradors catalans, entre ells, un de Girona, que vivia a Tolosa de Llenguadoc abans de la guerra, i un tal Pere Muxinac, de Vallvidrera, que, a 400 metres, no errava un tret. Els teutons responien a canonades o amb una pluja d'obusos. Una nit, el tinent Bonafont els feu sortir a fer trinxeres, i a l'obrir-los els alemanys començaren les descàrregues de les metralladores, més continuant treballant. Un xicot de Sans — A. N. — entonà la cançó del terricà. Al matí, els tiraren bombes, més un brau sargent anglès els ensenyà de retirar-se *amb art*, no morint-ne cap. Als vuit dies la companyia B. 2 fou la primera en atacar de front als teutons.

MIGRANYA

DOLORS NEURALGICS

FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.,

J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmacies

CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVATATS = PREUS REDUITS

ARNAU DE VILANOVA

AL VOL

S'ha constituït el nou Ajuntament. Barcelona ha pogut convence's, si encara en dubtava, que les organitzacions polítiques que al si del Municipi hi tenen representació de la ciutat es troben tan desmoralitzades, que no és pas possible concebir corporació més desorganitzada, en el sentit de la representació ciutadana que posseeix, ni de més baix nivell moral dintre de l'aspecte polític i administratiu.

Regionalistes i radicals lluiten ferament per obtenir l'hegemonia en la governació de la ciutat. És una lluita implacable i purament partidista; no de ciutat, de poble; no lluita a la moderna, franca, noble i per fins enlairats, sinó baixa, a tall de la vella política de farsa, caciquista utilitària. Els regionalistes són els principals culpables de tot el mal que es fa a Barcelona i a Catalunya. No són una organització política lleial, generosa i patriòtica. Ells han desnaturalitzat i pervertit el noble ideal de renovació política i social que eixí a la vida pública a l'escalf del renaixement de Catalunya; ells, els que, abandonant i beiant els ben intencionats que, moguts per Catalunya, havien d'aplanar muntanyes, s'han donat a l'amistancament amb els detritus infectes de la vella política anticatalana; ells, que volen Catalunya per a la Lliga i no per al poble català; ells, mancats d'espiritualitat i donats a tota llei d'utilitarismes, volen agavellar-ho tot, disposar-ho tot, i, més anticatalans que cap altre, volen Catalunya per feú, la sotsmissió de tot i de tothom a ells. I això no és català, perquè Catalunya no vol canviar d'amo, que ço que vol és deslliurar-se dels malvats i farsants polítics que la maten, l'exploiten i li priven de viure al món. L'agavellament de tenències i comissions és una immoralitat, sobre tot, aconseguides mercès a conjuncions i pactes que denigren i són, avui, antisocials. Què diran? Que ells, els radicals, també han abusat, en ocasions, de la força numèrica? I què? Per això, s'ha de seguir el mal camí? A la funció del sufragi és on s'ha de cercar el triomf i no a la funció representativa. A què ve alabar-se tant d'ésser partidari de la representació proporcional, per a després usar de la força despòtica de la majoria? La majoria, en els esperits equànims no és res; la majoria és una tirania, és la mort política d'una part de la sobirania. An això no hi ha dret. El progrés de la democràcia en la representació proporcional ha fet que per la sobirania la societat integralment visqui i actui en la seva acció representativa. L'actuació ciutadana de la sobirania municipal de Barcelona s'haurà afermat en el sentit partidista. Dugues colles bregaràn pel domini de la ciutat. La Lliga, com de tants altres desafurs, n'és la culpable. A la Lliga, s'estimen ells mateixos més del que estimen a Barcelona i a Catalunya. La Lliga havia d'haver estat la primera en dur la vida de l'Ajuntament de Barcelona vers la normalitat, vers la lluita austerament ciutadana. S'havia d'esperar que el sufragi universal, de mica en mica, posés en son terme precis la sobirania de Barcelona. Això, però, no ho vol ni li convé a la Lliga. El seu lema és: Barcelona per a ells, Catalunya per a ells. No pot ésser més anticatalà.

Com que ho fan bé, cal alabar-los. És que ho fan bé són els socialistes francesos. Ara mateix, s'han reunit i han dit la paraula llur. S'oposen a tota conquesta. Mo't bé. No volen que Alemanya — Alemanya poble, Alemanya organisme natural de la humanitat — sigui destruïda. Molt bé. Volen que l'imperialisme, el militarisme prussià, siguin anorreats. D'acord. Vo'len que tots els pobles de la terra visquin, cada un, la vida pròpia, plenament lliure, sense coaccions dels uns als altres, per a tots plegats organitzar la consciència humana universal, a la que hi viuràn tots amb plenitud de vida i de fraternitat, donant i rebent, tots, ço que a cada un manqui per a posseir l'ampla consciència de la vida internacional. Bé, bé i rebé. França ha estat i és el camí de la civilització de la humanitat. Els francesos compleixen el deure llur. Nosaltres, els catalanistes de la Unió Catalanista, som moguts per la ideologia que ens empeny a complir el deure nostre d'homes catalans, duent Catalunya a un estat tal de civilització, força i acció, que ens consenti laborar, al món, per a la determinació, de Catalunya estant, a la humanitat, del màxim benestar, de la màxima llibertat, de la màxima dignitat, de la

màxima bondat i de la màxima justícia. Cal corretgir, esmenar i perfeccionar a tothom; més, no ha d'haver-hi odi per persona. Amor per tothom. Defensar-se, sempre, fins donant la vida. Agressió mai. Saludem-los als socialistes de la pau!

GUAITA

Ja unes setmanes, comentàvem un article de «La Veu» en el que l'autor —suposem un dels nous regidors— semblava demanar als radicals (?) que proposessin a en Giner de los Rios per a la primera tinència d'alcaldia de Barcelona. Era estrany el cas, però es veu que en Giner de los Rios serveix el mateix per anticatalà que per a satisfer conveniències dels regionalistes a l'Ajuntament. Prou el deuen conèixer, quan el sol·licitaven!

Els radicals, emprò, ja escarmentats, potser, de les condencències d'en Giner amb els regionalistes quan exercí la primera vegada, no han transgít amb aquell nomenament, i ben segur devien volguer nomenar un radical al servei dels radicals, i no un radical, inconscientment, al servei dels regionalistes.

Ningú ens en ha contat res, emprò els fets amb sa eloqüència ho proven. L'article de «La Veu» a que'n's referim, publicat a darrers de novembre, era un prec i una amenaça. No reeixí el prec i s'anà a la realització de la amenaça, formant una majoria en l'Ajuntament, ben justa en nombre per a triomfar, de regionalistes i els representants de totes les desferres dels polítics manàquics.

Quina ideologia els ha mogut per a aquesta acció? Manar, i no altra cosa. Perquè —cal tenir-ho en compte— no han sigut solament els radicals en les disbauxes de l'Ajuntament, que hi han sigut tots, i convé no oblidar que la més gran disbauxa, la dels túnels de la Reforma, que ningú sab si mai aprofitaran a la ciutat, d'alguns milions de pessetes, fou defensada heroicament pels regionalistes i al seu davant l'Abadal.

No podem creure que sia d'ordre moral la contra quels regionalistes porten als radicals, quan han sol·licitat repetidament l'apoi personal d'en Lerroix, i quan en l'Assamblea pro-zones neutrals del 10 d'octubre, l'ungiren, an ell i al seu partit, de l'ordre dels grans patriotes. Per altra part, tampoc ens convenia la moral que en l'agrupament regionalista hi representen en Grañé i els seus.

Segurament que a aqueix resultat s'hi voldrà donar un caràcter, del que, a nostre entendre, està en absolut deslligat; car el resultat de la constitució de l'Ajuntament barceloní és no res més que una presa de posicions per a la millor protecció dels propis amics.

La pau entre uns i altres, desgraciadament, aviat serà arribada, i, com fins a darrer d'aquels anys, seguiràn en avant empleiant als amics i recomanats amb bons sòus a càrrec de la ciutat, i poca feina.

No calia que en Duràn i Ventosa s'escarracés en volguer demostrar el justificat de la seva actitud, car uns i altres, salvant rares excepcions, fins ara s'han avingut en el nomenament de personal i en operacions gens favorables als interessos de la ciutat.

Per això no trobem explicable tot quant se fa en l'actualitat en l'Ajuntament de Barcelona.—F.

Els conflictes socials

El dels barbers de St. Andreu

Santa Eulària La Sagrera

SEGUEIX igual aquesta vaga. Els patrons barbers, veient que no ha fet cap efecte el manifest que posaren en els respectius establiments afirmant que la vaga era acabada, sembla que ja volen tenir alguna entrevista amb els obrers, per veure si es troba una fórmula que encarrili la solució. No obstant, però, sembla que tenen por de no trobar-la aquella solució, puix ells voldrien que els obrers pleguessin els establiments col·lectius, cosa que serà nn xic difícil, car els obrers tenen el projecte de que els esmentats establiments subsisteixin després de la vaga com a cooperatives de treball, destinant els beneficis a entitats culturals i de beneficència, i encarregant l'administració a les Junes de les cooperatives de consum. Si totes les entitats que són afectades amb aquest projecte responen com és degut a aquest intent dels barbers d'aquelles barriades, la vaga serà solucionada per ara i per tota la vida, car la permanència dels establiments col·lectius anul·larà les desviades accions de la societat patronal i serà, en part, un frè per a la manca de consideracions que la burgesia, en general, té per al proletariat.

El dels paletes

A la nostra ciutat s'agombolen els conflictes de caràcter social de tal faïço, que esparvera als esperits conservadors i aburgesats, els quals, com cada vegada que un conflicte d'aquest caràcter se manifesta amb una certa virulència, ara han tornat a trobar el motiu, la causa de l'iniciament de dits conflictes en una pretesa agitació política que aquells esperits aburgesats i conservadors a tot-hora temen i pressenten. Les causes del malestar obrer són múltiples i variades, però totes radiquen i convergeixen en un sol punt: el desmesurat encariment dels queviures i lloguers, l'enormíssim cost de la vida. Es aquest punt el que fa esclatar, a Barcelona, amb el més lleu pretext, les més grans i apassionades lluites socials. I és que la vida obrera és tan difícil i penosa, que, a pesar de tot quant pugui semblar an aquells que tenen resolt el problema del viure, els obrers necessiten assolir millores de treball, augments de sòu, garanties de poder viure. D'aquí la manifestació—repetim-ho—, amb el més lleu pretext, de certes demandes obreres. Ha esclatat, ara, un conflicte, una vaga de paletes, qual procés, per a coneixement dels lectors, volem lleugerament explicar. Es com segueix: Amb motiu d'unes obres que a l'estació de Vilanova i Geltrú se feien i degut a que els obrers allà ocupats treballaven nou hores en lloc de vuit, que és la jornada que els paletes catalans tenen estatuida, els obrers se queixaren a la Companyia, fent-li veure l'anomalia que representava el que els paletes en les obres seves empleats fessin una jornada més llarga que els que treballaven per compte d'altres contractistes. Els obrers intimaren a la Companyia per tal que aquella anomalia acabés, puix, per altra banda, els burgesos vilanovins no estaven conformes amb que els obrers seus haguessin de treballar menys hores que els ocupats en les obres de la Companyia de M. Z. A. En vista que la Companyia esmentada no feu cas per a res de ço que els paletes de Vilanova de manaven, o sia: que els que treballaven a l'estació fessin, com a totarreu, la jornada de vuit hores, demanaren ajuda moral a totes les societats de resistència del mateix ram. Les de Barcelona, queixoses dels continus abusos de la Companyia en totes les obres de la línia, entre quals abusos s'hi conta el pagar els jornals a més baix preu que el que la tarifa senyala, se solidaritzaren amb els paletes de Vilanova i es feren seva la qüestió. Se declarà, amb aquest motiu, el boicot a totes les obres que la Companyia efectuava i com sia que a l'estació del Port hi treballava un petit nombre d'esquirols, una comissió de paletes, en representació de les societats barcelonines, anava a convidar an aquells esquirols per a que pareessin de treballar, i fou allavors que un ardit policia feia víctimes a quatre paletes de l'esmentada comissió, acusant-los d'anar a cometre un acte de

sabotatge, valent-se de la dinamita. Quedaren aquells quatre paletes detinguts, i actualment estan empresonats. Han estat en va les demandes de llibertat que s'han fet, puix tota la campanya que, seguint aquest fi, es feu, no assolí cap resultat. I ha vingut el segon aspecte d'aquest conflicte, que, per la importància que té, ha passat a ésser primordial. És aquest el de la presentació, als patrons, d'unes noves bases de treball, que els obrers fonamenten en «la notable alteració, en sentit de carestia, de les subsistències i en l'augment dels preus dels lloguers». Es per això que la Federació local de paletes i manobres de Barcelona i els seus contorns prengué l'acord de fer la demanda següent:

1. Determinar la reglamentació de l'aprenentatge, d'acord amb les bases següents:

a) Tots els patrons que tinguin a les seves ordres, durant un any, de 3 a 10 fadrins, podran tenir un aprenent; tenint de 11 a 20 fadrins, li correspondran dos aprenents; però, per molt que augmenti el nombre de fadrins, mai podrà tenir més de tres aprenents.

b) El període d'aprenentatge es fixa en tres anys. Havent passat un aprenent aquest període, el patró ho avisarà a la societat.

2. L'augment del 50 per 100 en el jornal de paletes i manobres d'ofici, a partir des d'ara.

Aquestes són les demandes obreres, pel que als patrons fa referència; però, a més, els obrers reclamen de les autoritats, per a l'arranjament del conflicte, la llibertat dels presos per qüestions socials i, sobre tot, la dels quatre paletes darrerament detinguts. Des del dilluns d'aquesta setmana, la vaga és general. S'han celebrat algunes reunions obreres i l'entusiasme no decreix. Per la seva part, els patrons, segons nota oficiosa entregada a la Premsa, «acordaren declarar que, si bé els obrers tenen fonament de lamentar-se de l'escassetat dels jornals per la puja dels queviures, els patrons es troben amb que els han apujat d'una manera extraordinària els materials de construcció, i això els priva concedir l'augment dels jornals. En aquest estat, doncs, se troba el conflicte quan aquestes ratlles són escrites. No podem ara avançar altra impressió que la que representa el sentiment d'unanimitat i confiança en el bon resultat de la lluita que els paletes tenen iniciada».

El dels fumistes

Aquest conflicte no ha esclatat, però esclatarà aviat. El que demanen els obrers és el següent:

1. Jornada de 9 hores: de 6 a 6; de 6 a 8, el 50 per 100; després de les 8, el 100 per 100.

2. Augment del 15 per 100 als que cobren 5 pessetes per amunt, i el 25 per 100 als que en cobren menys de 5.

3. Els patrons estan obligats a regoneixer el Sindicat, el qual haurà de tenir un delegat a cada taller.

4. Els aprenents no vénen obligats a treballar més que nou hores i mitja. Aquesta serà per a netejar el taller. Els diumenges compliran estrictament el descans dominical.

5. Els patrons són obligats d'admetre a tots els operaris que tenen abans del litigi.

Les bases anotades ja han estat presentades a l'acceptació dels patrons, donant-los un terme de vuit dies — que acaba avui a les dotze de la nit —, tal com s'acordà en la reunió del dia 2 de l'actual. Si els patrons no accepten, la vaga serà un fet el proper dilluns.

Altres conflictes

Altres conflictes hi ha entaulats, dels quals ne parlarem en el proper número, per ésser materialment impossible fer-ho en aquest, amb l'atenció i proporcions degudes. No obstant, però, desitgem que la justícia se posi, en tots, de la banda dels obrers, puix nosaltres, per patir, també, les rigorositats dels arbitraris sistemes pels quals la societat se regeix, sabem les angúnies obreres quines són, i sabem, també, la necessitat que hi ha de que les reclamacions proletàries assoleixin l'èxit més complet i esclatant.

Els dels constructors mecànics

El Sindicat «Unió d'obriers constructors mecànics» té presentades, als patrons del ram, unes bases de treball que tendeixen al millorament de les condicions amb que aquells es desenrotlla en els tallers barcelonins. En aquestes bases, s'hi fan les demandes següents: Regoneixement del Sin-

dicat; jornada màxima d'un cinquanta per cent en els jornals; retribució del jornal de nit, en un cinquanta per cent més que'l de dia; no treballar hores extraordinàries, mentre hi hagi mecànics en vaga; suspensió del treball a preu fet i reglamentació de les condicions de treball dels aprenents, dels quals només n'hi podrà haver un per cada deu operaris.

En les esmentades bases es reclama, també, que totes les garanties dels operaris siguin vàlides per als peons i es puntualitza la forma com els patrons indemnitzaran als treballadors que

hagin d'anar a treballar, per exigències de la feina, fora de la capital.

Com diem, aquestes bases ja han estat presentades als patrons. Avui acaba l'ajornament d'estudiar que pels obrers els fou concedit i demà celebraran aquests una assemblea per a decidir l'actitud que han d'adoptar segons sigui la resposta dels patrons. Per ara no sabem que n'hagin donat cap. Sabem, però, que dominen les impressions d'anar a la vaga el proper dilluns, si els patrons no diuen la seva paraula en sentit favorable a les reclamacions obreres.

La Diada de la Llengua Catalana

Barcelona

AMB un nombre considerable de persones que, si no determinaren l'èxit immens que a Barcelona corresponia a la Diada de la Llengua Catalana, no deixaren de manifestar-se les vibracions catalaníssimes que per sort nostre viuen en l'ànima d'un estol de bons catalans, transcorregueren els actes que el passat dissabte es realitzaren per a honorar la nostra llengua, agraviada i menyspreuada en el parlament de l'Estat Espanyol.

Una palesa manifestació d'això ho siguié el miting que al matí es celebrà al C. A. de D. del C. i de l' L., la sala immensa del qual es veia ornada amb forces domassos i banderes catalanes.

Ocuparen la presidència els senyors, J. Puig i Esteve, Angel Gimerà i Frederic Rahola, essent entusiàsticament saludats, juntament amb en Martí i Julià, Folguera i Durà, Josep M.ª Roca, Ignasi Iglesias, Franquesa i Gomis, Pere Corominas, Pompeu Fabra, Albert Bastardas, Raimond d'Abadal, J. Casas i Carbó, J. Puig i Cadafalch, Francesc Mathieu i Josep Corominas que ocuparen els altres seients.

En Puig i Esteve obrí l'acte en breus paraules, dient que era el primer dels organitzats en honor de la llengua catalana.

Dirigeix un merescut elogi al catedràtic de l'Universitat de Saragoça, en Josep Moneva i Puig, present a l'acte, per les seves continuades campanyes a favor de Catalunya. (Fora ovació).

Diu que no es llegeixen totes les adhesions per ésser molt nombroses; encarregant-se el senyor Noguer i Comet de fer públiques, únicament, les de l'Ajuntament i Diputació de Barcelona i Mancomunitat de Catalunya, que són llargament aplaudides.

Seguidament s'aixeca a parlar en Josep Corominas, de l'A. C. d'E., el qual combaté, amb termes ben encertats, la mala acció d'aquests que podem dir-ne professionals de l'insult a Catalunya, aconsellant l'unió de tots els catalans per a abreujar el temps en que podem proclamar la nostra reivindicació.

L'Ignasi Iglesias, que és rebut amb forts aplaudiments, parla en nom del Foment del Teatre Català.

Es dol de la celebració d'aquesta festa per motiu d'un incident ocorregut a Madrid, afegint que tampoc la devíem celebrar cada any per honorar la nostra llengua, car això ho devíem fer sempre.

Amonestà a tots aquests fills de Catalunya que tenen en un concepte despectiu la nostra parla i en priven l'ús als seus fills. Es també — digué — aquests filòlegs provincianes que devem combatre, que parlen en castellà perquè, diuen, que és més armonios. Què saben d'això aquests infelços!

Fuetejà la tasca dels comerciants barcelonins que tots els rètols i escrits fan en castellà, recordant-los que en Cosme de Medicis fou un

comerciant florentí a qui se l'anomenà príncep de Florencia pel seu patriotisme.

Dedica un sentit elogi al nostre teatre que, jove com és — diu — ja té més de vint obres traduïdes.

Acabà amb un glorià a la nostra llengua i a nostra patria.

En Manel Folguera i Durà que parlà en nom de l'A. P. de l'E. C. començà felicitant-se de que tot sovint aquesta Associació sia invitada a actes per a vindicar la nostra llengua.

Fuetejà els catalans que no's preocupen d'estudiar el català i d'ensenyar-lo als seus fills, el mateix que a la major part d'entitats que representen nostres comerç i indústria i fins recreatives, que fan els seus escrits en castellà.

Ara mateix — diu — es dona el cas deplorable de que l'entitat representativa del comerç de Barcelona es nega a admetre la nostra llengua en ús oficial a les seves ensenyances.

Hem de crear les nostres escoles, contribuint-hi tots amb el nostre esforç. Si hem d'esperar que l'Estat ens ho doni ja podem esperar-nos sentats.

Es precis fer-nos una consciència catalana, perquè hem de considerar que un trasbalsament mundial, com el que sofrim ara i no sabem fins quan, podria portar una unitat de tots els pobles de llengua catalana.

En J. Franquesa i Gomis, en representació de l'Acadèmia de la Llengua Catalana, llegí un documentat discurs, del qual recordem els paràgrafs següents:

«La llengua catalana és l'única arma formidable que'ns resta de l'antic poder nostre. Per això, els enemics de Catalunya voldrien inutilitzar-la».

«Considero en va retreure la vida esplèndida del llenguatge nostre, que posseeix una història de vuit segles i que ha forjat un tresor immens d'obres clàssiques, antigues i modernes, admirables i estimades de tot el món».

«El crit és general: «De llengua oficial no n'hi ha ni n'hi pot haver més que una. El clam de les altres és una ofensa a l'unitat sagrada de l'Estat».

No és un fet el que les nacions s'hagin vist obligades a imposar l'unitat de la llengua. Suïça, Bèlgica i Àustria tenen admesa la cooficialitat de les llengües que en llurs territoris se parlen.

Els catalans podem perdonar els desafurs dels temps de Felip IV, perquè al fi i al cap, el que es perd pot tornar. Podrem perdonar les implacables canonades de Felip V, perquè les ciutats enrunades se reedifiquen millor que abans. Podrem perdonar les etzegallades dels governs del s. g. xix, perquè noves lleis poden esmenar-les i desfer-les. Però els agravis i les injúries, els atacs i les persecucions verinoses que ens imposen a ço que més testifica la nostra dignitat de catalans, a la nostra llengua, que ve a ésser la nostra ànima, oh! això no hi pot caure en l'oblit; això no voldrem perdonar-ho mai.

En nom del Foment del Treball Nacional, parla en J. Garriga i Massó, qui s'apressura a posar en bon lloc a l'entitat que representa, bo

i lamentant-se de que se tingui considerada com a poc amant de la llengua catalana.

Parla després en Federic Rahola, en nom de l'Econòmica d'Amics del País.

Diu que el poble deixa perdre la seva llengua pel seu caràcter i el seu esperit. La llengua pròpia no pot deixar-se mai, perquè està lligada amb el pensament.

Les llengües les fan els escriptors, els llibres. El Dant va escriure en toscà i l'Evangeï fou escrit en hebreu.

Acaba invitant a tots els catalans perquè facin viure esplendorosa la nostra llengua.

A continuació parla en Josep M.ª Roca, en nom de l'Ateneu Barcelonès.

Constata la seva conformitat amb ço dit pels oradors precedents, que el dia que Catalunya perdés la seva llengua, se perdria ella mateixa.

Acabà aconsellant que siguin propagades les idees exposades en el miting i exhortà a que la llengua catalana sigui purificada per tal que tots la respectin com a llengua nacional catalana.

Ultimament en Pere Corominas parla en nom de l'Institut d'Estudis Catalans. Comença evidenciant que la nostra llengua serveix tant per la poesia com per la novel·la. Creu necessari que s'implanti a l'Universitat.

Aconseguint que la llengua expressi l'útil i el bell, totes les disciplines científiques millorarien en profunditat i precisió.

Jo demano—insistí—que la Cambra de Comerç deposi la seva actitud de no permetre que les classes es donin en català. Si no ho fa així o ella no serà digne de nosaltres o nosaltres no ho serem d'ella.

Perquè una llengua sigui conductora de les més nobles concepcions humanes no cal que la parlin molts mil·lions d'homes. Som més avui els que parlem la llengua catalana, que els grecs que parlaven com els diàlegs de Plató i que els siris que parlaven l'aramèu en que s'escrigueren els primers Evangelis de Jesús.

Enlairà l'actuació de l'Institut i acabà recomanant que quan fem cultura sigui ben catalana.

Acabats els parlaments, en Puig i Esteve llegí les conclusions, que ja s'han fet públiques diverses vegades essent molt aplaudides.

A la tarde, al *Palau de Belles Arts*, s'efectuà el *Cap d'Any Català* (Any I), que, a profit de la *Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana*, organitzaren la *Juventut Catalanista* i l'*Orfeó Gracienc*. Començà la festa a dos quarts de cinc. La primera part estava composta d'un seguit de cançons, que foren ben executades per l'*Orfeó*, repetint-se *Els tres tambors*, *La mort de la núvia*, *Sota de l'olm* i *Les ginesteres*. En la segona part, la secció d'homes cantà *L'emigrant* i *L'himne de l'arbre fruiter*. Seguidament i amb combinació amb la cobla *La Principal*, de Cassà de la Selva, s'executaren *La cançó nostra* (sardana) i *La blavor del mar* (cançó). Després, se cantaren *Els Segadors*. La tercera part fou composta d'una audició de sardanes, per *La Principal*, puntejades castigament per la nombrosa concurrència. La sardana *L'estiuada* fou, a més, cantada per l'*Orfeó*, oint una ovació el seu autor. Acabà la festa a les vuit. A la nit, al C. A. de D. del C. i de l'I., se representà *Mari cel* i *La fi de Serrallonga*, amb una bona execució. La decoració, d'en Josep Rocarol, fou ben rebuda. La concurrència, nombrosíssima i satisfeta.

Reus

S'havien proposat els elements catalanistes de la ciutat esmentada celebrar la «Diada» d'una manera esplendorosa, i cal confessar que ho conegueren. Al matí s'havia organitzat un miting a la «Sala Reus», que's vegé curulla d'entusiasta concurrència, des del moment en

que'l President de la Diputació Provincial de Tarragona obrí l'acte, dient representar la Corporació citada, amb son company, el diputat senyor Borrell. Llegides les adhesions, nombroses i vibrants, pel senyor Ricard Ferrater, president de l'Agrupació Excursionista, el mateix pronuncià un fogós discurs que fou aplaudidíssim, parlant de l'antagonisme entre l'espiritualitat de Castella i la catalana i recomanant l'acció enèrgica i eficaç com a substituidora de l'acció de Càtedra. En J. Sabater, president de la Joventut Nacionalista de Reus, defensà la parla catalana dels ultratges injustament rebuts i nega la crisi del Teatre Català, que calificà de circumstancial.

En Esteve Massagué, president de la Joventut Nacionalista Republicana, sostingué que'l centralisme ha volgut arrencar a Catalunya la seva llengua, ço que no conseguirà mai l'Estat, ni tots els Estats de la terra. No som—digué—vassalls de cap senyor mitg-eval ni tenim l'ànima d'esclaus. Cità la frase d'en Mistral—«La clau de la llibertat d'un poble és la seva llengua»—i acabà negant que cap força humana pugui arrebatarnos la nostra de clau.

L'advocat En Elías Rogent, de la Joventut Nacionalista de Barcelona, afirmà que la catalanitat sab ajuntarnos quan se'ns ataca; exemple n'és la Solidaritat Catalana. Nervi del nostre sentiment catalanista és la llengua—segui dient—i un simplista reduiria nostres lluites amb l'Estat a un fet: la lluita entre l'idioma castellà i el català. Sense llengua—digué—seriem una rica colònia, res més. Remarca que'ls que ahir calificaven nostra parla de groller dialecte, ara enlairen sovint a Verdader i Maragall. Glosà les conclusions del miting. Estudià els errors judicials a que pot donar lloc el desconeixement del català per part de certs funcionaris. Entonà un himne al resorgiment lingüístic d'Hungria, causa de la seva actual nivellació com a Estat i acabà senyalant com a base de nostra actuació l'idioma català.

S'aixeca a parlar En J. Grant Sala, delegat de l'Unió Catalanista, i digué: No sabia que degué venir a Reus, a parlar-vos de Catalunya. La designació feta m'ha honorat i alegrat, ja que'm trovo entre compatricis. Admiro la unió que regna entre tots els catalanistes de Reus, unió que contrasta amb les lluites partidistes de Barcelona. Devem estimar la llengua catalana perquè amb ella diem les primeres paraules quan naixem i les darreres quan morim. Parla dels catalans del Bruc, als qui ben poc ha agraït Espanya el que la salvessin, i encomia el respecte a la llengua del «Llibre d'usages» i «El Consulat de Mar». La llengua de nostres enemics, ens recorda—digué—les contribucions i les càrregues. Fueteja als que califica de «mitjos-senyors», catalans renegats que ensenyen als seus fills a parlar com «lloritos». Censura als comerciants que tenen en

castellà llurs retòls. Diu que'l català té una paraula cantelluda que posarà fi als agravis i aquesta és la paraula «Prou!» Encareix la necessitat d'una constant catalanització com a conseqüència del acte i demanà que si el català és anti-espanyol, que's digui clar d'una vegada. Acaba demanant al catalanisme, com a perit de l'assemblea que's celebrava, la constitució, a Reus, d'una entitat delegada de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

Clou l'acte el President, acullint la patriòtica idea del senyor Grant i Sala i recordant el fet cabdal del resorgiment del catalanisme, o sia la restauració dels Jocs Florals, en els quals tants fills il·lustres de Reus han tingut part activa.

Acte seguit s'encaminaren els presents a l'Ajuntament, per a fer entrega de les conclusions del miting, en les que's demana principalment la oficialitat de l'idioma català i la seva introducció obligatòria en escoles i Universitats. Arribada l'espontània manifestació davant de la Casa de la Vila, als acords de «Els Segadors», cantats per joves entusiastes, un fet tristíssim vingué a pertorbar la serenitat de la «Diada», ja que'ls cantaires foren brutalment agredits pels elements letrorixistes, reunits en nombre immens amb motiu de la constitució, per ells desfavorable, del nou Consistori Reusenc.

Calmats els ànims, es celebrà a l'Hotel de Londres l'apèl anunciat, que transcorregué amb la més cordial confraternitat. Reunits després a «Foment» els assistents, féu novament ús de la paraula el senyor Grant i Sala, qui aconsellà que «Els Segadors» es reservin per a els moments de prova, abstenint-se de desgastar-los amb l'abús. El regidor entrant, senyor Simó, saludà als forasters, negant-los aquest qualificatiu. Acte seguit es féu una visita al «Centre de Lectura», i molt reconeguts a les fineses rebudes dels joves catalanistes de Reus, retornarem a la comtal ciutat el senyor J. Grant i Sala i l'enviat especial de LA NACIÓ.

A la tarde, al Foment Republicà Nacionalista tingué lloc una audició de sardanes organitzada per la Joventut Nacionalista Republicana, que's vegé concorregudíssima; per l'ampla sala del F. R. N. no s'hi podia donar un pas; molts dels sardanistes llueïen la barretina catalana.

Es repartiren a la concurrència, exemplars de «Glorioses», d'Angel Guimerà.

A la nit, al teatre del «Centre de Lectura», es representà l'obra en 3 actes, de Frederic Soler (Pitarra) «Sota terra».

No va quedar un sol lloc per ocupar.

Abans de començar, el director de la companyia i primer actor, senyor Mercader, llegí unes quartel·les dient que ells—els actors—volien associar-se a l'obra generosa dels catalans de Reus, que celebraven la «Diada de la llengua catalana».

Ningú com nosaltres—diu—porta tan arrelat l'amor a Catalunya.

L'actor senyor Torrents, al final del segon acte, llegí amb la magistral manera que ho sab fer, la poesia del Mestre en Gai Saber, reusenc, En Martí Folguera «A la més bella parla».

Tant el senyor Mercader, com el senyor Torrents foren molt aplaudits. Així mateix durant la representació de «Sota terra», que fou admirable, se sentiren aplaudiments com al final de tots els actes.

Lleida

En aquesta població s'organitza una manifestació d'afirmació de la parla catalana. Davant de Casa la Ciutat es reuniran els individus de la Comissió, que estava composta per en Macià, en Bergés, en Roig, en Morera i Galicia i en Sales.

La Comissió decidí anar a buscar als diputats, puix en aquella hora tots els regidors constituïen

Tallers Gràfics
Josep Sabadell & C.^a
Stat. en Cta.

Obres de text = Revistes = Periòdics
Fascicles = Catàlegs = Circulars = Factures = Talonaris = Memoràndums = Esqueles mortuòries = Targetes i tota mena de treballs comercials

Casa especial per a Carnets = Calendaris i Etiquetes en relleu

Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats
Rel·ligats de luxe i econòmics

Mallorca, 257 bis - BARCELONA
TELEFON 7210

l'Ajuntament, i formada la manifestació per una immensa gentada que s'acoblava sota els plecs de les banderes i penons de les moltes societats que hi assistiren, entre visques i aplaudiments anà seguint els carrers que, rectament, condueixen a Casa la Ciutat i a la Diputació.

La Diputació, corporativament, se sumà a la manifestació, retornant cap a l'Ajuntament on tots els regidors s'ajuntaren també a la manifestació.

El curt trajecte que hi ha fins a la residència del Governador era tot ple de gent. Arribats les corporacions oficials i Comissió es feu parada, entonant els chors himnes i cants, mentre els que portaven el missatge que s'havia d'entregar al representant del Govern central complien llur comès.

En Macià i en Morera i Galicia dirigiren breus parlaments que foren ovacionats, disolguent-se la manifestació en mig de l'entusiasme dels agrupaments que hi assistiren, molts dels quals repetiren els himnes i cançons que els chors, abans, cantaren.—R.

Figueres

Amb motiu de la «Diada de la Llengua Catalana» es celebrà el passat dissabte, diada de Cap d'Any, una audició de sardanes que tingué lloc a les onze del matí a la Rambla. Hi hagué una animació extraordinària, essent ballades les sardanes, qual execució anà a càrrec de la renomada cobla den Pep, per un gros nombre de figuerencs.

A les dotze, una comissió integrada pels diversos elements catalanistes de Figueres feren entrega a l'Alcalde d'un missatge subscrit per aprop de dugues centes de les més conegudes personalitats figuerenques i en el qual es demana a l'Ajuntament que consideri la llengua catalana com a oficial i així l'usi i honori.

L'alcalde popular, senyor Pujolar, va contestar a la Comissió amb patriòtiques frases, dient que faria tots els possibles perquè es complís el desig expressat en el missatge de referència.

En els balcons de les Cases Consistorials va onejar-hi tot el dia la bandera de Catalunya.

Per tota la població es repartiren profusament fulles patriòtiques enaltint la nostra parla i tots els periòdics catalans, així com també algú de castellà, dedicaren treballs extraordinaris a la «Diada».

Amb els actes esmentats, Figueres ha respost a les veus d'agermanament que, per a festejar la llengua pàtria, se li havien dirigit.

Com a resultat de la *Diada* volem comunicar als llegidors de LA NACIÓ que s'ha constituït una Comissió per al foment de la nostra llengua la qual ofereix premis a tots els mestres i deixebles que millor ensenyin i aprenguin la llengua catalana. Aquest és un acte afirmatiu de debò que, pel bé de la nostra terra, tots els pobles catalans haurien d'imitar.—JAUME MAURICI.

Palafrugell

Aquesta vila també ha solemnitzat dignament la «Diada de la Llengua Catalana» celebrada per tot arreu de nostra pàtria.

En la sessió de l'Ajuntament del 31 de desembre i per unanimitat, s'acordà adherir-se i associar-se a les festes de la «Diada» facultant-se a l'Alcalde perquè complimentés dit acord en la forma que considerés més solemne.

Era pecis que nostra parla fos befada per un senyor senador de l'Estat espanyol perquè el periòdic local, *Baix Empordà*, sortís del seu quietisme i es convertís en ferm defensor de nostra llengua. Dit periòdic, que ha estat profusament repartit i elogiat, ha publicat un número extraordinari amb abundant i notable col·laboració per entusiastes catalanistes d'aquesta comarca

que glosaren amb molt d'acert les bel·leses que conté la nostra mai prou honorada parla.

El periòdic *Germanor* també ha publicat un extraordinari que ha estat repartit per tot arreu amb atinats i patriòtics articles que mereixen el nostre sincer aplaudiment.

Han aparegut uns pasquins, amb les quatre barres, per tots els carrers de la localitat amb una serie d'«entrefilets» al·lusius a la «Diada» que foren molt celebrats.

A la nit tingué lloc un sopar d'honor en el qual s'aplegaren una cinquantena de comensals, entre ells el prestigiós catalanista, en Trinitat Monegal, que es troba, accidentalment, en aquesta vila. Pronunciaren entusiastes discursos en Ramón Medin, Josep Barceló, Josep Bofill, Règul Cumané, Trinitat Monegal i Joan Linares en representació de l'Alcalde, acabant-se l'acte acordant solidaritzar-se a les conclusions del Comitè Executiu de Barcelona i cantant-se les vibrants estrofes d'«Els Segadors».—C.

València

El nacionalisme valencià, encarnat principalment entre els homes de l'esquerra valencianista, ha començat a produir òptims fruits. Amb motiu de la *Diada de la Llengua* i de la Constitució del nou Ajuntament, es donaren a València dugues notes de vibrant patriotisme precursor d'una nova era de renaixement nacionalista pràctic, positiu... En *Lo Rat-Penat* es celebrava la *Diada de la Llengua* a l'hora que el nou Ajuntament es constituïa... I mentre, en el *Rat*, el senyor Ferrandis Agulló, en nom de la «Joventut Nacionalista Republicana» donava la natural nota estrident disertant sobre el tema «S'ha ofès la llengua en que nostres fills demanen *pa!* i cridem els homes *llibertat!*», a l'Ajuntament el regidor republicà, en Fausti Valentín, deia:

«Ressucitem les glories valencianes que emanen de la reconquesta, mogam-se en eixe ambient nacionalista que's respira per tot arreu, i conscients de nostre dret i de la nostra força exijam als governs, al Parlament, al Poder central, en suma».

En *Lo Rat-Penat*, dretes i esquerres aplaudien frenèticament la proposició de processar al senyor Royo Villanova pel seu paragraf en que diu: *yo no me paro en barras*; i a l'Ajuntament s'aplaudia, amb gran entusiasme, la declaració nacionalista que feia el senyor Valentín.

Així, doncs, podem considerar el dia primer d'any com a data memorable de confirmació valencianista, quals fruits no deixaràn de plaure ben prompte al poble valencià, tant de temps, enganyat pels vividors de la política a l'ús. D'aquest triomf nosaltres es congratulem molt sincerament perquè prova que la nostra humil campanya en *El Pueblo* no ha caigut en el buit de l'indiferència... —RAFAEL TRULLENQUE.

Terrassa

A Terrassa, organitzada per les entitats Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria, Agrupació Regionalista, Gremi d'Artistes,

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE : SUBUR APARTAT DE CORREUS : 226

:: SANTIAGO DE CUBA ::

Agrupament Catalanista, J. F. N. R., Associació de la Premsa, Agrupació Talia, Agrupament Llu-mon i Centre Excursionista, es celebrà la *Diada*.

Es repartiren unes fulles impreses contenint pensaments, tots dedicats a la llengua dels pobles.

A les 12 del matí, després de la constitució del nou Ajuntament, una comissió pujà al saló de sessions, on estava tot l'Ajuntament en corporació, i el senyor Benet i Vancells llegí, i després ne feu entrega a l'Alcalde, un missatge enaltint la llengua catalana i demanant que l'Ajuntament l'usés en tots els seus actes, tant oficials com en la vida de corporació.

Li contestà l'Alcalde, senyor Ullés, en sentides frases de lloança per nostra parla, proment tot quant pogués de la seva part, particularment oficialment, per a complaure els desigs exposats i continguts en el Missatge.

Aquest acte oficial, fou un gros i vergonyós fracàs degut a la pèssima organització que hi hagué, car érem una vintena de fermes catalanistes que assistirem a aquest doncs els elements de l'Agrupació Regionalista brillaren per la seva ausència.

No fou igual a la funció que, a la tarde, hi hagué al Teatre Principal.

La companyia d'en Jaume Borràs, posà en escena *El carro del vi*, d'en Ramón i Vidales, i *Sol Solet*, de l'eximí dramaturg, en Guimerà. En aquesta última obra, en Borràs feu una ben acabada i esplèndida creació del paper de Jonh, igual que el senyor Casanovas en el paper d'Hi-pòlit, estigué colossal, a la ratlla de gran actor que li valgué una ovació que li tributà el nombrós públic que omplia el Teatre de gom a gom.

En Borràs llegí *El Compte L'Ainau*, La Vaca Cega, i La Llengua trocejada.

Aquesta darrera poesia, d'en Frederic Rahola, fou llegida, pel gran actor, amb veritable entusiasme; a l'acabar l'última estrofa, el públic no es contingué ja més i esclatà en una delirant ovació que durà molts minuts i més gran fou l'entusiasme quan en Borràs avançà al palc escènic i donà un crític grandios de: *Visca la llengua de Catalunya!*

Aquesta festa de la tarde fou un èxit en tots sentits.

A la nit, a l'Agrupació, es feu una vetllada, que agradà força a la concorrencia.—X X.

Vendrell

Pot vantar-se la nostra població d'ésser una de les viles més catalanes. Tenim els noms de molts carrers en català; els rètols de la majoria dels establiments estan en nostre idioma, i en moltes cases, fins tot el que és d'ordre interior; els prospectes, els calendaris i demés objectes de propaganda també es publiquen en català. L'Ajuntament l'usa en molts documents. Les societats recreatives i polítiques, exceptuant-ne una, totes usen el català. Els diferents aspectes de la vida comercial i particular respiren aiximateix catalanitat. Al balcó principal de la casa de la vila fa molts anys que s'hi veu nostra barrada senyera. Quasi pot dir-se que fou un dels primers municipis de Catalunya que l'aïçaren. L'ambient catalanista que ens circumda, però, no és fruit de la tasca catalanitzadora que hagin pogut emprendre les entitats polítiques, puix la veu de Catalunya no ha ressonat públicament des dels temps de la Solidaritat. No obstant, pot veure's com per tot es percebeix una llaira intensament catalana. I és que a la idiosincràcia vendrellenca instintivament hi arrela l'esperit nacional de Catalunya. Així pot observar-se, jutjant per l'èxit que assolí la festa patriòtica celebrada a la nostra vila el 31 del passat desembre en honor de l'idioma català i solemnitzant la Diada. A la festa esmentada hi assistí l'Ajuntament en corporació, presidint el míting l'alcalde. Parlaren: Duval Ivern, Ja me Ro-

meu, J. Vidal i Canela, J. Masclans, Joan Vidal, Josep Ramon i Ferrán Rosell, tots defensant i demostrant la riquesa de l'idioma català, en el concepte lingüístic i en l'aspecte històric. Clogué l'acte l'alcalde, Joan Ferret, qui, després de donar gràcies a en Royo Villanova per haver fet aixecar l'esperit dormit de Catalunya, pronuncià un formós parlament patriòtic defensant les llibertats de nostra terra. Acabà amb un crit de visca Catalunya! Després, es votaren les conclusions següents: Quedar el Centre Catalanista d'aquesta vila com a Comitè permanent per a treballar en la continuació de la tasca positiva començada en aquest jorn memorable nomenat Diada de la Llengua Catalana. Exposar detalladament al Comitè executiu de la Diada (ot el que el Vendrell ha fet en sentit català. Expressar la necessitat que hi ha d'acabar del tot amb l'idioma castellà dins dels Ajuntaments de Catalunya, exceptuant en ço que expressament imposi el poder central. Fer remarcar la conveniència d'imposar tots els Municipis catalans l'ensenyament de l'idioma, història i literatura en català a les escoles públiques. Conjurarse tota Catalunya per a obtenir les conclusions adoptades en l'Assemblea de Barcelona, primer demanant i, si és precis, exigir que aquelles siguin un fet.—RAFAEL PALAU.

Girona

L'únic acte que aquí s'ha celebrat per a commemorar la diada de la llengua catalana, ha sigut l'entrega del missatge firmat per les Entitats polítiques, artístiques, i personalitats més rellevants, a l'Ajuntament de Girona, en l'acte de sa constitució, protestant dels atacs dirigits a la nostra llengua i recomanant a la Corporació el foment i amor de la parla catalana.

Pel President de la Corporació municipal, s'acceptà l'encomanda que amb el missatge es feia, i l'agraí, en un bell parlament, enaltint la nostra llengua, i demostrant un esperit en català, que, diu, l'animarà en tots els seus actes de alcalde i de ciutadà; havent sigut acollides les seves paraules amb grans aplaudiments, pel nombre públic que les oïa.

Més, com que tota idea noble té els seus adversaris, calia que hi hagués un senyor regidor, català, que amb aquell castellà que no sap parlar, vingués a escampar la seva bilis, i menyspreués ridículament la nostra llengua. Aquest senyor, que, quan, —no sabem per quin motiu,— va haver d'abandonar Vich, la seva terra, per a venir a raure a la nostra ciutat, era un dels més fermes propagandistes del veterà «Centre Catalanista de Girona i sa Comarca» avui és el cap-davanter de la política anti-catalana, que ha vingut, beneficiant sempre, per fins particularíssims.

Serfa sol, amb el seu odi d'impotent, si no l'coregessin dos o tres nens conservadors, de menys mentalitat que els *Señoritos bien* madrilenys, però encare més inútils, que feren acte d'anti-barcelonisme, (que ells diuen) aplaudint les paraules dissonants de l'al·ludit regidor.

Vergonya, per tots ells, i Catalunya els ho tingui en compte.—O.

Pineda

La jornada de la Llengua Catalana ha sigut en aquest poble un aconeixement, en el qual hi prengueren part tots els estaments socials. Hi foren convidats els catalanistes de Calella que, responent galanament, ens honoraren enviant-nos lluit estol essent aquest rebut a l'estació per la quasi totalitat dels socis de nostre Centre i imponenta gentada. En fraternal manifestació es dirigiren al estatge social precedits de la Còbra d'Arbúcies, la qual matí, tarde i nit tocà sardanes a la plaça i Centre essent aquestes força concurregudes per nostra joventut que cada dia devé més entusiasta per la dansa més popular de la nostra terra.

A les cinc de la tarde, a l'espaiosa sala del Centre Pinedenc elegantment envelada i resurtint-t'hi les quatre barres per arreu, a curulla fins a vessar de gentada àvida de fruit la galanesa de nostres oradors i rapsodes, començà la vetllada obrint l'acte el nostre batlle amb un patriòtic i vibrant parlament.

Se llegiren poesies al·lusives a la festa i treballs originals, es pronuncià un poètic i sentit parlament pel ferm catalanista de Calella en Angel Cabutí i elogià la festa nostre batlle popular, en Manuel Serra i Moret, encoratjant a tothom a no desmaià en la tasca empresa fins a l'assoliment del triomf total de la nostra mai prou estimada

llengua catalana. Inútil fer constar que els aplaudiments se deixaren sentir pròdigament i entusiasta per a tots els que prengueren part en la festa.

A la nit els socis del Centre Pinedenc retornaren la visita als seus germans en ideals de Calella, improvisant-se una vetllada en la qual i enusiasme patri s'hi caldejà valentment al resso dels discursos i composicions dels nostres primers mestres resultant una festa educadora que agermana a dos pobles veïns sots el mateix sol de un ideal.—P. M.

Manresa

També Manresa ha volgut honorar la parla catalana en la Diada de la Llengua Catalana amb festes que la Comissió, organitzada amb elements de les societats culturals i catalanes de dreta i esquerra, ha realitzat amb gran acert, havent vist son esforç correspost amb entusiasme per tots els ciutadans que són bons aimants de les nostres tradicions i de la nostra llengua. Durant la Diada ha onejat la bandera catalana en la façana de Casa la Ciutat com a prova d'adhesió de nostre Ajuntament que en defensa d'un dret comú sab, igual que el poble, ajuntar-se.

Al matí tingué lloc al teatre Conservatori una assemblea per enaltir la nostra formosa llengua, en la qual hi parlaren elements de totes les branques polítiques que tenen vida en nostra ciutat.

Foren convidats amb preferència els senyors mestres, concurrents molts d'ells amb llurs alumnes per als quals ha d'ésser el principal profit d'aquesta campanya, ja que nostre jovent viu amb massa despreocupació per les coses espirituals de la terra perdent les hores en sports inútils i diversions embrutidores.

Manresa, no té oblidat el seu sentiment catalanista com pogué demostrar-se en la Diada de la Llengua Catalana.

Per la tarde foren ballades una tanda de sardanes que foren molt concorregudes, repartint-se unes vibrants invocacions a la Patria que tots els bons catalans de Manresa guardarem per sempre en el cor i en la memòria.

Finalment, a la nit hi hagué una representació de teatre català al Conservatori organitzada també per la Comissió, posant-se en escena *El ferrer de tall* i *El pintor de miracles* per la companyia Tresols. El teatre presentava bell aspecte, no havent-hi un sol lloc per ocupar. Durant els entreactes l'orquestra de dit teatre tocà sardanes i es llençaren des del tercer pis unes fulles portant impressa la bella poesia d'en Maragall «La Sardana» qual novetat arrencà els aplaudiments de la distingida concurrència que omplenava el teatre.

Manresa pot de debò estar orgullosa dels actes realitzats en honor de la Patria.—LL. M.

Balaguer

La novella entitat *Associació Catalanista*, amb motiu de la «Diada de la Llengua Catalana», va editar i repartir per la comarca una fulla en la qual s'ha fet un recull de distints i elogiosos conceptes escrits per eminents autors respecte nostra parla.

La *Falc*, periòdic portaveu de la mateixa Associació, ha dedicat el número de gener a la Llengua Catalana.

També fou presentada al nou ajuntament de la ciutat una sol·licitud molt ben fonamentada, en la qual hi consten les conclusions aconsellades pel «Comitè» de Barcelona a fi que aquell se les faci seves i s'adhereixi a la Diada.—F.

Mallorca

Verament sentim no poder disposar de més espai per a detallar tal com se mereixen els actes celebrats en aquesta illa per a solemnitzar la «Diada de la Llengua Catalana». No obstant, donarem compte, anc que sigui abreujadament, dels principals actes realitzats. Fou, sens dubte, un dels actes més importants la vetllada literaria organitzada pel setmanari *La Veu d'Inca*, que també dedicà un número extraordinari a la «Diada». En aquesta vetllada s'hi executaren les millors cançons corals dels músics catalans de la renaixença, se llegiren poesies dels més preclars autors catalans, i una compicció inèdita de la poetessa Maria Antonia Salvà. Fou llegida també una rondalla mallorquina de les recollides per Mossèn Alcover, i es pronunciaren parlaments per l'Andreu Caimari i Mossèn Josep Aguiló i el

nostre amic en Joan Estelrich disertà sobre el tema: «La llengua com a primera manifestació cultural de l'home.»

El periòdic *Soller* de la ciutat del mateix nom, ha vingut publicant darrerament una sèrie d'articles d'esperit favorable a la «Diada», i el darrer número de dit periòdic també hi dedica tot el text de la secció titulada *De l'agre de la terra* que signen en Gillem Forteza, la malaguan-yada poetessa Manela Benet de los Herreros, i en Joan Estelrich, principal propulsores d'aquesta manifestació catalana a Mallorca.

L'acte col·lectiu, cívica i general de tota Mallorca, és el manifest. Consisteix aquest en una adhesió a les conclusions de l'Assemblea del Centre Autonomista de Dependents i en l'expressió del ferm desig de que la nostra parla gaudeixi els mateixos honraments oficials que la dels habitants de les Castelles, Aragó, Andalusia i Extremadura. Se reculliren firmes a la ciutat (Palma, anomenada), Soller, Suca, Felanitx i Artà; i hi figuren les firmes de poetes, pianistes, pintors, publicistes, metges, advocats, notaris, industrials, comerciants, directores de periòdics i presidents d'associacions. Emperò, com que encara no s'han rebut totes les llistes, no podem donar detalls.

Això és en resum el que s'ha pogut fer a Mallorca per enaltiment i llor de la nostra benlloguda llengua catalana. Ben poc, és cert, emperò, amb tot i ésser poc, això demostra que hi ha un deure de moure's, de fer quelcom, d'acostar-se cada dia més a la germana Catalunya. Pot ésser que molt prest s'exterioritzi cert moviment, fill de les campanyes d'aquests dies. Qui sab! Treballem i si no ens manca l'esforç personal, si no ens manca el coratge és segur que tard o prest conquerirem l'ideal volgut.—A. I.

Sabadell

En mig de gran entusiasme transcorregué la jornada catalanesca del passat dissabte. La premsa local, en sa generalitat, va retre homenatge a la nostra llengua.

Al matí, grups de joves entusiastes començaren a fer circuli r'profusament una fulla de segells contenint vint pensaments d'escriptors il·lustres sobre la llengua, que ha sigut editada per la Comissió local, a benefici de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana.

També s'envià una comunicació als mestres de la ciutat i dels pobles del districte exhortant-los a ensenyar als nois i noies que eduquen la llengua que parlen.

Al mig dia la Comissió anà a fer entrega al nou alcalde don Andreu Camps d'un document firmat per quasi totes les entitats sabadellenques, en el qual se felicita merescudament a la corporació municipal de Sabadell pel fet de venir usant de temps i cada dia més, el català, incitant-la a que extingui més encara l'empleu de nostra llengua en tots aquells documents i actes en que no està obligat l'Ajuntament a fer-los en la oficial de l'Estat.

A dos quarts de sis de la tarde tingué lloc a l'espaiós saló de sessions del Consistori, cedit pel mateix, el solemni acte anunciat.

L'acte fou presidit pel senyor Farreras, en representació de l'alcalde, acompanyant-lo una comissió de regidors. Pujaren a l'estrade la Comissió organitzadora de la Diada, varies personalitats sabadellenques i els delegats de totes les entitats de tots caràcters adherides a la festa. Obri l'acte en Farreras, representant de l'Ajuntament, parlant a continuació en Martí i Peydró i en Pere Barnils, en representació de la Comissió organitzadora i de l'Institut d'Estudis Catalans respectivament. Tots els parlaments, que foren notabilíssims, foren ovacionats per la gran gentada que assistí a l'acte.

Com a tribut a les varietats de la llengua mare, es llegí una poesia rossellonesa, una de mallorquina, altra de valenciana i, per fi, una de catalana; aquella de l'alta profecia de l'inspirat vident:

«... vindrà un dia
que el Pirinèu regnarà!

«Biblioteca de Comunicació

S'acosta 'l dia que serem tots uns...»

Sota la emoció d'aquesta profecia optimista i que aviva els vincles de la catalana germanitat, acabà l'acte de nostra afirmació patriòtica, cloent-lo en Martí i Peydró amb caloroses paraules de gratitud per tots i també de comiat.

Sarrià

El veï poble de Sarrià també va ajuntar-se amb tot entusiasme, a la Diada.

Amb aquest motiu va publicar-se un número especial—per cert molt pulcrament editat—amb treballs dels millors escriptors de les terres on la nostra llengua és parlada i va celebrar-se, a més, una vetllada d'homenatge a la nostra llengua. En aquesta vetllada s'hi representà *La mort d'en Jaume d'Urgell* i *La mà de l'home*, se cantaren cançons catalanes i varen recitar-se poesies i treballs literaris.

Amb un bell discurs d'en Lluís Puig i una audició de sardanes, executades per un notable quintet, foren closes les festes que Sarrià dedicava a la magna Diada de la Llengua Catalana.—J. LL.

Mataró

En l'espaiós i hermós local del «Foment de la Sarda» a, convenientment adornat amb plantes i ramatges, ornat tot ell amb grosses banderes barrades, es celebrà la Diada de la Llengua Catalana. L'assemblea i manifestació en honor de la nostra parla assoliren un gran èxit. En l'assemblea foren ratificades i aprovades les conclusions adoptades en l'assemblea celebrada a Barcelona el dia 10 del passat desembre.

S'acordà, a més, dirigir-se a l'Ajuntament mataroní per a demanar que en tots els actes i tràmits de les funcions municipals, sigui nostra excelsa llengua lloada i usada i formar comissions de pares de família per a que es dirigeixin als mestres de les escoles públiques i privades on no sigui empleada la parla catalana com a llengua d'ensenyança, perquè, *al menys, ensenyin als petits deixebles, de llegir i escriure correctament la llengua nostra*.

Les primeres conclusions o sigui les adoptades en l'assemblea de Barcelona del 4 desembre darrer han sigut enviades al C. de D. del C. i de la l. de Barcelona per a que, en unió de totes les de la terra catalana, siguin enviades als poders públics.

La dirigida a nostre Ajuntament fou entregada en mans del batlle, pel president de la Comissió executiva en Félix Ribas, amb un ben expressat parlament sadollat de patriotisme, al que respongué nostre alcalde que en tot ço que d'ell dependís i de la Corporació municipal, procuraria fer l'honor que es mereix a nostra estimada llengua. La que anava dirigida als mestres públics i privats, la Comissió executiva nomenada a l'efecte ja procurarà fer-la arribar, personalment, a mans dels interessats i es preocuparà de que tingui una bona acollida.

L'Assamblea transcorregué en mig de gran entusiasme, éssent fortament aplaudits tots els que hi prengueren part que foren en Josep Colomer Volart, en J. Montserrat Cuadrada, el qui aquestes ratlles escriu, en F. Rosell, en representació de la Unió Catalanista, i en Félix Ribas.

La manifestació fou un èxit, tant pel nombre d'assistents a la mateixa com per la serietat i respecte amb que fou presenciada per una grossa multitud, veientse molts dels espectadors treure's el capell en senyal de salutació al pas de la nostra bandera barrada, que'ns presidia i que sota sos plecs, per primera volta que jo ho recordi, fou cantat, en els carrers d'aquesta ciutat, nostre himne nacional «Els Segadors» en mig de entusiastes crits de Visca Catalunya!, tot sense el més petit incident que pogués deslluir la festa, i com dic més amunt, amb un gran respecte i serietat, cosa totalment desacostumada a en aquesta ciutat.—J. CABOT Y BRUGUERA.

Vilafranca del Penadés

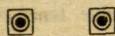
Aquesta vila celebrà la «Diada de la Llengua Catalana», amb un grandíssim miting en el teatre Principal, que's vegé concurrendíssim, puix la gentada que hi assistí omplia de gom a gom el local on tingué lloc. En aquest miting hi prengueren part en Francesc Pujol, en Josep Ros, en Joan Fuster i els nostres amics en Ramón Durán en representació de l'U. C. i en Anfós Sans i Rosell. Pronuncià, el primer, un formós parlament historiant l'idioma nostre; el segon digué que no es tenia malevolença als castellans que ens respectaven; el tercer ens explicà el fet de que el desvetllament nacionalista seu coincidí amb trobar-se aïllat en terres estrangeres; exposà el quart l'anhel de que fossim catalans en totes les manifestacions de la vida; i manifestà el dar-

rer, abans d'aprovar-se les conclusions exposades, que han estat vilafraquins, sempre, els restauradors de la patria, i que continuant la tradició honrosa, volia anunciar, allí, que la nació catalana reneixeria integralment amb plenitud de drets i sobirania i abraçant el conjunt de pobles que la integren.

A l'acabament de l'acte foren aprovades, amb una unànim afirmació eixida de l'ànima, les conclusions previament fixades, les quals foren entregades per una comissió al nostre batlle. S'acordà enviar un telegrama al qüest del govern de l'Estat demanant el regoneixement, amb caràcter oficial i per a totes les manifestacions de la vida col·lectiva catalana, de la nostra parla.

Foren mltíssimes les persones i entitats de la comarca que s'aderiren a l'acte, que havia estat organitzat per totes, absolutament totes, les entitats d'aquesta vila.

Abans de cloure aquestes ratlles volem fer constar que un dels llocs de la Comissió que presidia l'acte de que parlem era ocupat pel poeta castellà en Romà de Saavedra, que també contribuï, ple d'un entusiasme que ja voldríem per a molts catalans, a la organització del mateix. El públic assistent al miting a l'adonar-se de la seva presència el feu objecte d'una ovació xardorosa.—P.

Les malifetes dels desviats

LA NACIÓ vol dir la seva paraula respecte dels esdeveniments del darrer dimarts a la sessió de primera convocatòria celebrada al Saló de Cent per la Corporació Municipal de Barcelona.

La nostra ciutat apar que estigui maleïda. De tal faicó se l'administra al Municipi, tan amoralment se comporten les organitzacions polítiques que componen l'Ajuntament, tant se fa per disgregar i esparcir la vida ciutadana, i tants esforços s'esmercen per a llevar-nos, irredimiblement, la nostra espiritualitat catalana.

Ara s'ha deshonrat el Saló de Cent i s'ha ultratjat l'augusta sobirania de Barcelona, tota ella, per tradició, per naturalesa i per voler suprem dels ciutadans llurs, amorosament democràtica, lliberalment expansiva, dolçament agermanadora, fortament civil i serenament equànim.

Culpables:

Els regionalistes, poc patriotes, oligàrquics, enduts per la superbia i per l'insensat afany de domini.

Els radicals, concupiscents, sense ànima, sense ideologies i amb l'esperit eixut d'amors ciutadans, i mancats de les blanors que el civisme dóna a la vida dels homes i a les organitzacions polítiques.

Els — dits — de l'esquerra catalana, irresponsables, desorientats, inconscients, víctimes d'ells mateixos, desorganitzadors, destinats al no res.

Barcelona reb les malifetes de tots aqueixos desviats i es plany, adolorida, de tants i tants desafurs.

Barcelona es redreçarà, normalitzarà la funció del sufragi i durà a la casa comunal gent que siguin ciutadans normals de la ciutat.

Escolten-ho, tots els culpables: l'esperit català salvarà a Barcelona, que esdevindrà, a la fi, la ciutat moderna síntesi de Catalunya plena.

LA NACIÓ augura l'acabament d'aqueixa vida municipal de poble barbre i el renaixement de la vida de la ciutat.

Tots els culpables, ni odi inspiren; només fan sentir afanys de normalització. Tan poca cosa són.

• • LA NACIÓ • •

EDICIÓ DEL COMITÉ DE PREMSA

:: DE LA UNIÓN CATALANISTA ::

ABONAMENT

1 pesseta trimestre :: Estranger : 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAIKEMENT

2'50 pessetes trimestre :: Estranger : 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C. — Mallorca, 257 bis

NOVES

A causa d'un contratemps sorgit a darrera hora en els tallers gràfics on LA NACIÓ se confecciona, els nostres amics de Barcelona no pogueren tenir amb la puntualitat deguda el número corresponent a la passada setmana que, per aquell motiu, no pogué posar-se a la venda ni ésser repartit als nostres subscriptors fins diumenge al matí.

A tots els nostres amics preguem ens perdonin la irregularitat esmentada a la qual nosaltres ne som ben agens.

• •

Avui es celebrarà el Consell general reglamentari anyal de socis del «Foment Autonomista Català», i Escola Catalana Mossèn Cinto, en qual ordre del dia hi figura, entre altres interessants assumptes, el projecte de fundació de la «Germandat Mossèn Cinto».

En la susdita Escola s'ha completat el quadre de professors amb el nomenament del Mestre En Josep Parunella i Eulalia, dons ha terminat el plaç donat, a l'ajudant En Joaquim Abella amb motiu de no volguer seguir la carrera del magisteri.

• •

Demà se celebrarà un important partit de futbol a profit de l'Escola Catalana Mossèn Cinto. Els dos teams *España F. C.* i *Sabadell F. C.* es disputaran la Copa Mossèn Cinto, artística obra de la casa Valentí. Els jugadors reberan medalles d'argent, fetes a la casa Vallmitjana.

• •

El Casal Catalanista del Districte X celebrà, el passat divendres, la festa dita de Cap d'Any Nacionalista.

El programa de la mateixa estava dividit en dugues parts: la primera es componia de sardanes, la segona dedicada per complet a la Diada de la Llengua Catalana.

Pronunciaren parlaments patriòtics i d'enaltiment a la nostra llengua, els senyors Mas, Durán, Valls, Mor i Soler, i es llegí un vibrant treball del ferm catalanista en J. Grant i Sala, individu de ja J. P. de l'U. C.

Acabat l'acte se serví un esplèndid lloix a tots els presents. Acabant-se la festa, ja entrat a l'any nou, amb les esclatants estrofes del nostre himne nacional.

An aquest mateix Casal, avui, a les 10 de la vetlla, en M. Serra i Moret donarà una conferència, desenrotllant el suggestiu tema d'actualitat «La patria en relació amb la terra i el treball lliures».

• •

Demà, a tres quarts de deu, anirà el «Grop Artistic Estudi» a fer una visita col·lectiva al Hospital de St. Pau i a la Sagrada Família, a la que s'hi convidà a tots els associats i a aquells que en sense ser-ho vulguin assistir-hi.

El lloc de reunió és al Casal Catalanista del Districte II, Alvarez, 6, pral.

• •

Ens prega la Junta de l'Orfeó Gracienc fem constar que si en el Concert de Protectors celebrat últimament, va eludir el cantar «Els Segadors», malgrat l'insistència en que per part del públic forem demanats, va ésser, per motius ineludibles sorgits a última hora i quan ja no era temps de pendre altre determinació que efectuar el Concert amb sols el programa prefixat, fent afirmació concreta, que per ser l'esperit de tots els components de dita entitat, que are com sempre, cantaran amb el mateix entusiasme «Els Segadors», com a símbol de les nostres reivindicacions més prenades.